

SOVÍ HRAD

NATURA 2000

**NATURA 2000** je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie. Hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie európskeho prírodného bohatstva – najzväčnejších a najohrozenejších biotopov<sup>1</sup> a druhov na území štátov EÚ. Sústavu NATURA 2000 tvoria **chránené vtáčie územia** vyhlasované s cieľom ochrany vtáctva a **územia európskeho významu** s cieľom ochrany ostatných vzácných a ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov a ich biotopov. O zaradení územia do sústavy NATURA 2000 rozhoduje Európska komisia, ktorá územia vyberá z predložených návrhov jednotlivých členských krajín.

## ÚZEMIE EURÓPSKEHO VÝZNAMU SOVÍ HRAD



**Identifikačný kód:** SKUEV0358

**Rozloha:** 41,66 ha

**Nadmorská výška:** 230 m n.m. – 316 m n.m.

**Kraj:** Banskobystrický

**Okres:** Lučenec

**Katastrálne územie:** Šurice



*Subpanónske travinnobylinné porasty*

### PRÍRODNÉ POMERY

Územie európskeho významu Soví hrad sa nachádza v severozápadnej časti Chránenej krajinskej oblasti Cerová vrchovina v blízkosti obce Šurice. Z geologického hľadiska je budované pieskovecami. Podstatnú časť územia pokrývajú subpanónske travinno-bylinné porasty a v súčasnosti sa využívajú ako pasienky pre ovce. Predstavujú vhodný biotop pre vzácné suchomilné a teplomilné rastlinné a živočíšne druhy.

Z chránených a ohrozených rastlinných druhov sa v území vyskytujú kavyl' pôvabný (*Stipa pulcherrima*), zlatofúz južný (*Chrysopogon gryllus*), sezel pestrý (*Seseli pallasii*) a zraniteľný poniklec lúčny český (*Pulsatilla pratensis* subsp. *bohemica*). Z európsky významných druhov cicavcov tu v kolónii žije syseľ pasienkový (*Spermophilus citellus*). Lokalita patrí medzi najvýznamnejšie lokality výskytu sysľa pasienkového v Cerovej vrchovine a zároveň je významnou genofondovou plochou tohto druhu na Slovensku. Na výslunných stráňach pasienkov s kríkmi môžeme v letných mesiacoch vidieť rôzne druhy chránených druhov motýľov. Územie so stepným pasienkovým charakterom predstavuje významný biotop aj pre jaštericu zelenú (*Lacerta viridis*), jaštericu krátkohlavú (*Lacerta agilis*) a užovku hladkú (*Coronella austriaca*).



*Jašterica zelená (Lacerta viridis)*

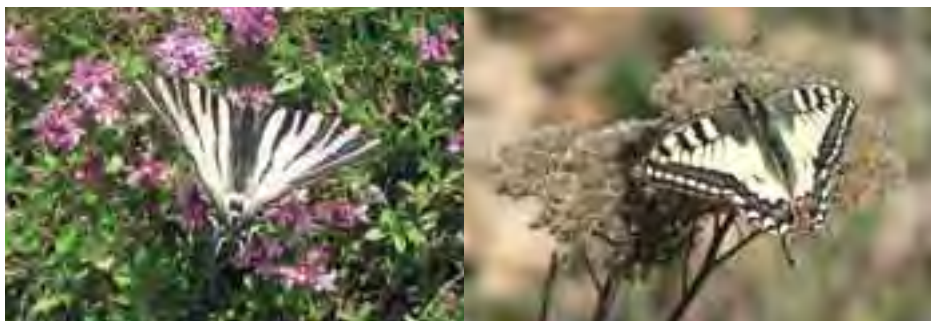


*Užovka hladká (Coronella austriaca)*



*Modlivka zelená (Mantis religiosa)*

<sup>1</sup> prírodný životný priestor charakterizovaný určitými vonkajšími podmienkami a súborom v ňom žijúcich organizmov (rastlín a živočíchov)



Vidlochvost ovocný (*Iphiclidides podalirius*)

Vidlochvost feniklový (*Papilio machaon*)

## NEGATÍVNE VPLYVY

Trvalá existencia pasienkov v území je podmienená hospodárskou činnosťou človeka. Využívanie pastvín má v posledných rokoch rôznu intenzitu. Útlmom ich využívania dochádza k hromadeniu stariny a čiastočnému zarastaniu pasienkov náletovými druhmi drevín (hlavne agátom bielym), čo negatívne ovplyvňuje stepný pasienkový charakter územia. Postupne dochádza k zanikaniu vzácných nelesných biotopov a ústupu vzácných rastlinných a živočíšnych druhov. Na druhej strane sukcesné zmeny v častiach trávnych porastov sú výhodné hlavne pre niektoré živočíšne druhy viazané na krovinné biotopy. Hospodárske využívanie pastvín nad mieru únosnosti zapríčiňuje eróziu pôdneho krytu pasienkov a tiež vedie k znižovaniu druhovej bohatosti územia. Z hľadiska zachovania druhového bohatstva je tu preto najvýhodnejšie extenzívne pasenie hospodárskych zvierat v miere danej únosnosťou pasienkov v kombinácii s kosením resp. dokášaním.

## OCHRANA ÚZEMIA

Územie európskeho významu Soví hrad je súčasťou Chránenej krajinej oblasti Cerová vrchovina. Zároveň sa nachádza v navrhovanom Chránenom vtáčom území Cerová vrchovina a Rimavská kotlina.

Cieľom ochrany daného územia je zachovať jeho druhovú rozmanitosť, priaznivý stav rastlinných a živočíšnych druhov a biotopov európskeho významu, ako aj doterajšieho charakteru krajiny s tradičnými formami hospodárenia (pasenie, čiastočne aj kosenie).



Poniklec lúčny český  
(*Pulsatilla pratensis* subsp.  
*bohemica*)

Ľan chlpatý hladkastý  
(*Linum hirsutum* subsp.  
*glabrescens*)

Kavyl' pôvabný  
(*Stipa pulcherrima*)

## STAROSTLIVOSŤ O ÚZEMIE

Priaznivý stav biotopov navrhovaného územia európskeho významu Soví hrad je možné zabezpečiť zachovaním odporúčaných spôsobov obhospodarovania:

- pastva hospodárskych zvierat (najvýhodnejšia je pastva oviec resp. kombinovaná pastva oviec a hovädzieho dobytku) v miere danej únosnosťou pasienkov,
- kosenie časti územia (napr. jarne kosenie s následným prepásaním územia),
- čistenie pasienkov od náletových drevín a zabraňovanie ich zmladzovaniu podľa potreby,
- odstraňovanie stariny podľa potreby.

Z uvedeného vyplýva, že potreba ochrany druhov a biotopov európskeho významu a zachovanie ich priaznivého stavu si vyžaduje diferencovaný prístup, pri ktorom je nevyhnutná účasť vlastníkov a užívateľov (nájomcov) pozemkov. V budúcnosti bude starostlivosť o dané územie zabezpečená podľa pripravovaného programu starostlivosti. Prostredníctvom neho bude možné zabezpečiť (z hľadiska ochrany prírody žiadúci) vhodný režim a intenzitu využívania pasienkových porastov a usmernenie ďalších potrebných aktivít.

Schváleniu programu starostlivosti s navrhovanými manažmentovými opatreniami predchádza ich prerokovanie s vlastníkmi a užívateľmi územia. Nezávisle na tomto procese môžete s otázkami a návrhmi už teraz kontaktovať pracovníkov ŠOP SR – Správy CHKO Cerová vrchovina.



Zlatofúz južný  
(*Chrysopogon gryllus*)

Každé územie európskeho významu sa po schválení Národného zoznamu navrhovaných ÚEV vládou SR (17. 3. 2004) považuje za chránené územie. Je to štádiom tzv. **predbežnej ochrany**, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby sa stav európsky významných druhov a biotopov v území nezhoršoval. Toto obdobie môže trvať až 9 rokov, pričom počas prvých 3 rokov je národný zoznam posudzovaný v Európskej komisii a dochádza k definitívnemu výberu územia do sústavy NATURA 2000 a do maximálne ďalších 6 rokov dôjde k vyhláseniu územia. Predbežná ochrana je realizovaná prostredníctvom stupňov ochrany uvedených v národnom zozname.

Podrobný zoznam parciel so zaradením k príslušnému stupňu ochrany pre ÚEV Soví hrad, ako aj všetky ďalšie informácie o sústave NATURA 2000 na Slovensku nájdete na [www.sopsr.sk/natura](http://www.sopsr.sk/natura).

**Stupne ochrany.** Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny je územná ochrana na Slovensku diferencovaná podľa stupňov ochrany. Najmenšie obmedzenia v prospech ochrany prírody predstavuje 1. stupeň (platí na celom území SR), najprísnejší je 5. stupeň (o. i. zahŕňa zákaz pohybu mimo vyznačených turistických chodníkov, zberu plodov a rušenia pokoja v záujme prítomných živočíchov a samozrejme vylučuje hospodársku činnosť). V prípade zónovania územia, jednotlivým zónam zodpovedajú príslušné stupne ochrany (zóna A = 5. stupeň, zóna B = 4. stupeň, zóna C = 3. stupeň, zóna D = 2. stupeň. 1. stupeň nemá pridelenú zónu).



SVM50 © Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, 2000, č.040/010205-AG. Tematický obsah © Štátna ochrana prírody SR, ÚŠOP SR Banská Bystrica, 2007

## ZOZNAM BIOTOPOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Typ biotopu	Kód NATURA 2000 (* prioritné biotopy)
<b>Prirodené a poloprirodené travnno-bylinné biotopy</b>	
Subpanónske travinnobylinné porasty	6240*
Nížinné a podhorské kosné lúky	6510

## ZOZNAM DRUHOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Skupina	Slovenský názov	Vedecký názov
<b>Chrobáky</b>	roháč obyčajný	<i>Lucanus cervus</i>
<b>Motýle</b>	ohniváčik veľký	<i>Lycaena dispar</i>
<b>Cicavce – netopiere</b>	netopier obyčajný	<i>Myotis myotis</i>
	podkovár krpatý/ p.malý	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
<b>Cicavce – hlodavce</b>	sysel' pasienkový	<i>Spermophilus citellus</i>



Roháč obyčajný  
(*Lucanus cervus*)



Sysel' pasienkový (*Spermophilus citellus*)



KONTAKTNÉ ADRESY

ISBN 978-80-89035-97-7

Štátna ochrana prírody SR  
Správa CHKO Cerová vrchovina  
Železničná 31  
979 01 Rimavská Sobota  
Tel./Fax: 047/5634947

[www.sopsr.sk/natura](http://www.sopsr.sk/natura)

Autori fotografií: © M. Ambrós, © E. Beňová, © R. Gális, © M. Fulín, © H. Kalivoda, © K. Králiková

Tento informačný materiál vydala ŠOP SR v rámci projektu Optimalizácia komunikácie a informovania o chránených územiach zaradených do sústavy Natura 2000, ktorý je spolufinancovaný Európskou úniou.

Foto na obálke:

predná strana – Navrhované územie európskeho významu Soví hrad, ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), syseľ pasienkový (*Spermophilus citellus*)

zadná strana – kavyl' pôvabný (*Stipa pulcherrima*)

